

Politik Bilim

7'nci Çerçeve Program

Aykut Göker

Avrupa Komisyonu'nca hazırlanan, 2007-2013 arasındaki altı yıllık dönemi kapsayacak, “**araştırma**” ile ilgili 7'nci Çerçeve Program (ÇP7) taslağı gün yüzüne çıktı. Açıklayıcı nitelikte bir **memorandumun** eşlik ettiği taslak, Avrupa Parlamentosu ve Konsey'in program konusunda vereceği karara temel olacak önerileri içeriyor. Taslak, AB'nin bu iki organınca bir karara bağlanıncaya kadar pek çok değişikliğe uğrayacak. Ama Türkiye olarak, ÇP7'ye katılmak gibi bir niyetimiz varsa, hiç olmazsa bu süre ve süreci iyi değerlendirmemiz gerekir.

MEMORANDUMDA NE DENİYOR?

Taslağın hazırlanmasında nelerin esas alındığını ortaya koyan memorandumda, beş yıl önce kabûl edilen ve “**büyüme, rekabet gücü, istihdam ve sürdürülebilir gelişme**” olarak özetlenebilecek **Lizbon Gündemi**'ni canlı tutmanın önemine işaretler, bu dört unsuru bir arada tutan ortak paydanın “**bilgi**” olduğu vurgulanıyor ve şöyle deniyor: “*Avrupaî hayat tarzı ve Avrupaî değerlerin geleceği de bilgiye ve bilgiden yararlanılabilmesine bağlıdır... Yeni bilginin ana kaynağı olan bilimsel araştırma ve teknolojik inovasyon, hâlen, küresel ölçekte ve hızla gelişmekte olan bilgi ekonomisi ve toplumunun can damarıdır.*” Bu bağlamda, Avrupa Konseyi'nin 2002 Mart'ındaki Barselona toplantısında alınan, ARGE harcamalarını AB'nin gayri sâfi iç hâsilasının %3'üne çıkarma kararının yaşamsal önemi hatırlatılarak, bu hedefe ulaşmanın şartı olan, özel sektör ARGE harcamalarının artırılması konusunda, kamu harcamalarının kaldıraç görevi göreceğinin altı önemle çiziliyor.

Aynı memorandumda, **Bilgi Üçgeni**'nin üç ana bileşeni olan **araştırma, eğitim ve inovasyon** faaliyetlerinin teşviki açısından ÇP7'nin, aynı dönemi kapsayan yeni tür eğitim ve öğretim programlarını, yeni Yapısal Fonları ve münhasıran rekabet gücünü ve inovasyonu konu alan bir çerçeve programı tamamlayacağı belirtiliyor. ÇP7'nin, özellikle bu sonuncu programla pek çok ortak halkası olacak. Tamamlayıcılık vasfının ötesinde, ÇP7, önceki çerçeve programlarla olan devamlılığı temsil eden elemanları da içerecek. Bu devamlılık, desteklenecek ortak araştırmaların temaları açısından da söz konusu. Dokuz “tema” üzerinde odaklanması öngörülüyor:

ÖNCELİK VERİLECEK TEMALAR...

- **Sağlık:** Amaç, Avrupa yurttaşlarının sağlık koşullarının daha da geliştirilmesi ve Avrupa'nın sağlıkla ilgili sanayilerine rekabet gücü kazandırılması.
- **Gıda, tarım ve biyoteknoloji:** Amaç, Avrupa'nın bilgiye dayalı biyoekonomisini kurmak.
- **Enformasyon ve telekomünikasyon teknolojileri:** Amaç, Avrupa Enformasyon Toplumu'nu tam anlamıyla geliştirebilmek.
- **Nanobilim ve nanoteknolojiler, malzeme ve yeni üretim teknolojileri:** Amaç, bilgiye dayalı bir Avrupa sanayii gelişmesini teşvik etmek.
- **Enerji:** Amaç, rekabet gücüne sahip, sürdürülebilir bir enerji sistemine geçişi sağlamak.
- **Çevre ve iklim değişikliği:** Amaç, doğal kaynakların daha iyi yönetilmesini, çevre ve iklim üzerindeki baskıların azaltılmasını sağlamak.
- **Ulaştırma (aeronotik dâhil):** Amaç, bu alanı sürdürülebilir gelişme ve Avrupa sanayiinin rekabet gücü kazanması açısından kilit önemde olduğu için desteklemek.
- **'Sosyoekonomik' bilimler ve beşerî bilimler:** Amaç, Avrupa'nın bilgiye dayalı toplumunun önünde duran sorunların üstesinden gelebilmek.
- **Uzay ve güvenlik:** Amaç, Avrupa Uzay Politikası'nın gelişmesini desteklemek ve Avrupa'da geniş anlamıyla güvenliği artırmak.

ÇP7'ye ilişkin öneriler hazırlanırken, Avrupa'da bilim ve teknoloji alanında **işbirliğinin** geliştirilmesi, bilim ve teknolojinin sınırlarını genişletici araştırmalar desteklenerek **yeni fikirlerin** ortaya çıkmasının teşviki, araştırmacı **insan kaynağının** geliştirilmesi ve **araştırma kapasitesinin** yükseltilmesi hedef alınmış. Memorandumda belirtildiği gibi, **işbirliği, yeni fikirler, insan kaynağı** ve **araştırma kapasitesi** Avrupa'da araştırmanın dayandığı dört ana bileşen olarak değerlendiriliyor. Söz konusu hedefleri erişilebilir kılmaya yönelik eylem türleri ile finansman desteklerine ilişkin öneriler de, bu dört ana başlık altında toplanmış. Bunlara, özellikle de, önerilen yeni kurum ve açılımlara iki hafta sonra değineceğim.

<http://www.inovasyon.org>

CBTD. 19 Mart 2005